Amt für Berufsbildung
Uffizi per la furmaziun professiunala
Ufficio della formazione professionale

Tscherna da professiun

Co vinavant suenter la scola?

Chara scolara, char scolar

Prest vegns ti a terminar il temp da scola obligatoric. Fin là vegns ti a s'occupar intensivamain cun tia tscherna da professiun. La tscherna da professiun ès in process interessant. Ti decidas tge che ti vuls emprender. Prenda avunda temp per la tscherna da professiun. T'infurmescha davart las professiuns ch'i dat ed examinescha detagliadamain tgeninas che van bain a prà cun tai.

La tscherna da professiun po vegnir sutdividida en 7 pass:

Fegls d'infurmaziun en connex cun ils singuls pass chattas ti sut **furmaziunprofessiunala.gr.ch**

L'urari da la tscherna da professiun sin la proxima pagina inditgescha cura che tge pass succedan. Nus giavischain a ti in' interessanta tscherna da professiun e sustegnain gugent tai durant quai process!

Links tar la tscherna da professiun

Professiuns e scolaziuns: www.cussegliaziun.ch > Emprendissadis AFP ed AFQ

Films da professiuns: www.berufsberatung.ch/filme

Tips per il fufragnadi: www.cussegliaziun.ch > Tut davart il fufragnadi

Tschertga da fufragnadis: www.berufsberatung.ch > Schnupperlehrstellen suchen

Occurrenzas d'infurmaziun per furmaziuns fundamentalas e supplementaras:
www.berufsberatung.ch/infoveranstaltungen

Tschertga da plazzas d'emprendissadi: www.berufsberatung.ch/lehrstellen

Tips per la tschertga da plazzas d'emprendissadi: www.cussegliaziun.ch
> S'annunziar per ina plazza d'emprendissadi

Preparaziun da la tscherna da professiun:
1. Set pass da la tscherna da professiun: www.cussegliaziun.ch > Urari da la tscherna da professiun
2. Exploratur da professiuns: www.berufsberatung.ch/de/berufe-explorer
3. Profils da las premissas necessarias: www.anforderungsprofile.ch

Stipendis en Grischun: www.stipendien.gr.ch > rumantsch

Scolas medias en Grischun – Gimnasi, SMC, SMS, SMI: www.mittelschulen.gr.ch > rumantsch

Purschidas transitoricas grischunas: www.brueckenangebote-gr.ch > rumantsch

Urari da la tscherna da professiun

1. STGALIM AUT

2. STGALIM AUT

mars | avrigl | matg | zercladur | fanadur | avust | settember | october | november | december | schaner | favrer | mars | avrigl

preparaziun da la tscherna da professiun en scola

visitas en il Center d'infurmaziun professiunala (CIP)

discussiun en la classa e sairas da geniturs

occurrenzas d'infurmaziun tar professiuns e scolaziuns

cussegliaziuns individualas tar il/la cussegliader/ra da professiun

fufragnadis

s'annunziar per ina scola media

planisar | jau | s'orientar | cumparegliar | explorar

3. STGALIM AUT

matg | zercladur | fanadur | avust | settember | october | november | december | schaner | favrer | mars | avrigl | matg | zercladur

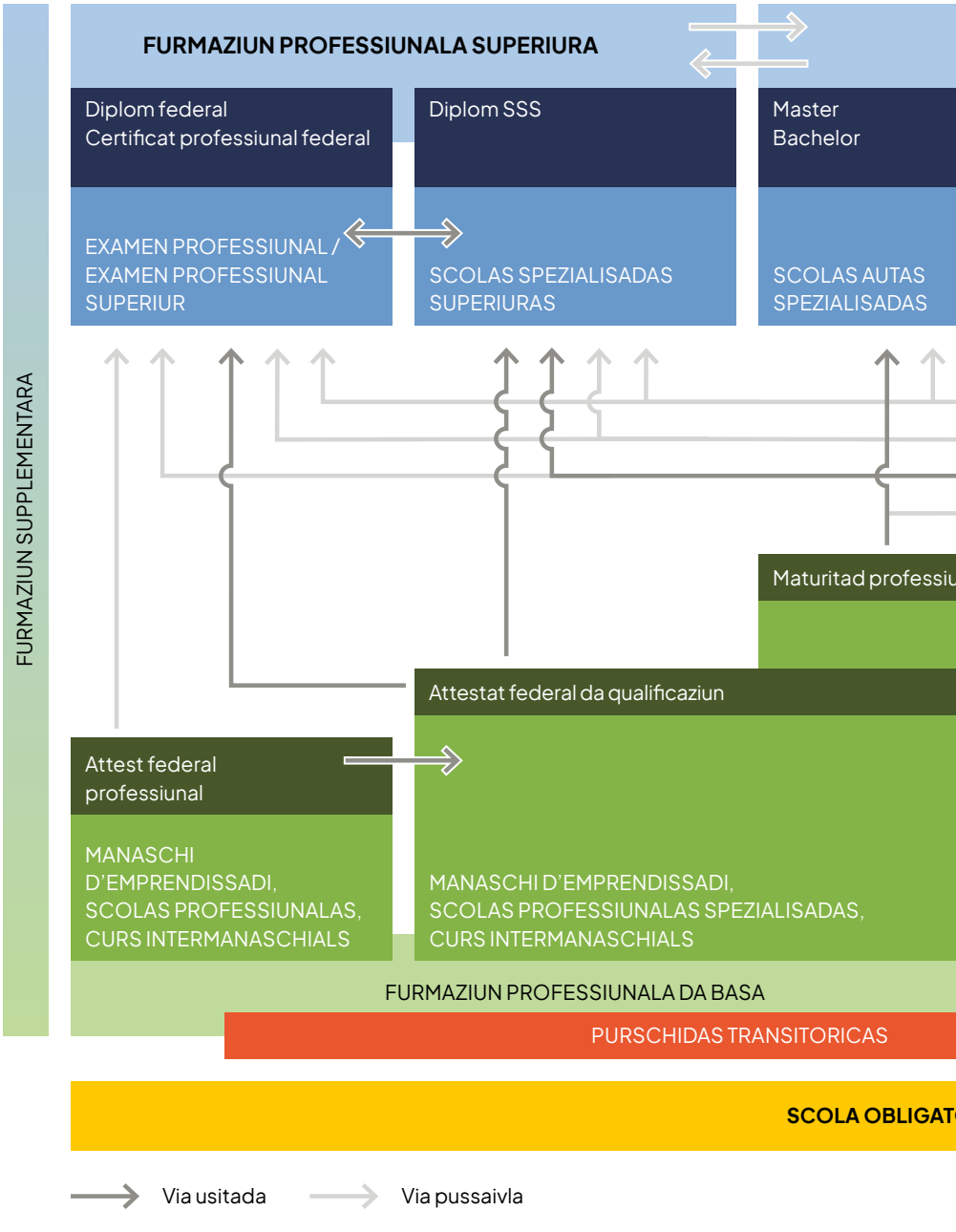
tschertgar ina plazza d'emprendissadi (www.berufsberatung.ch)

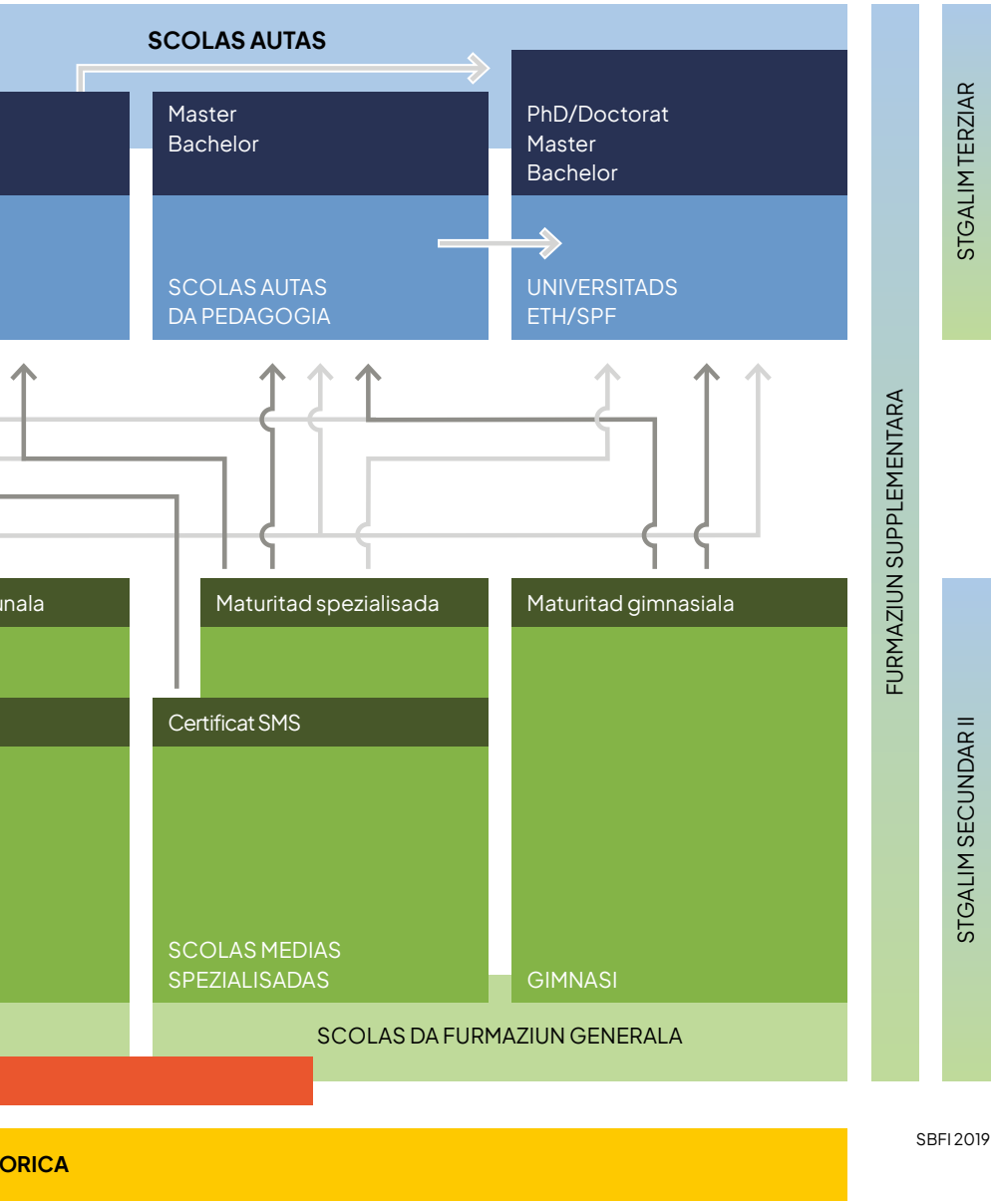
s'annunziar per ina scola media

s'annunziar per ina purschida transitorica

decider | realisar | sa preparar

Sistem da furmaziun

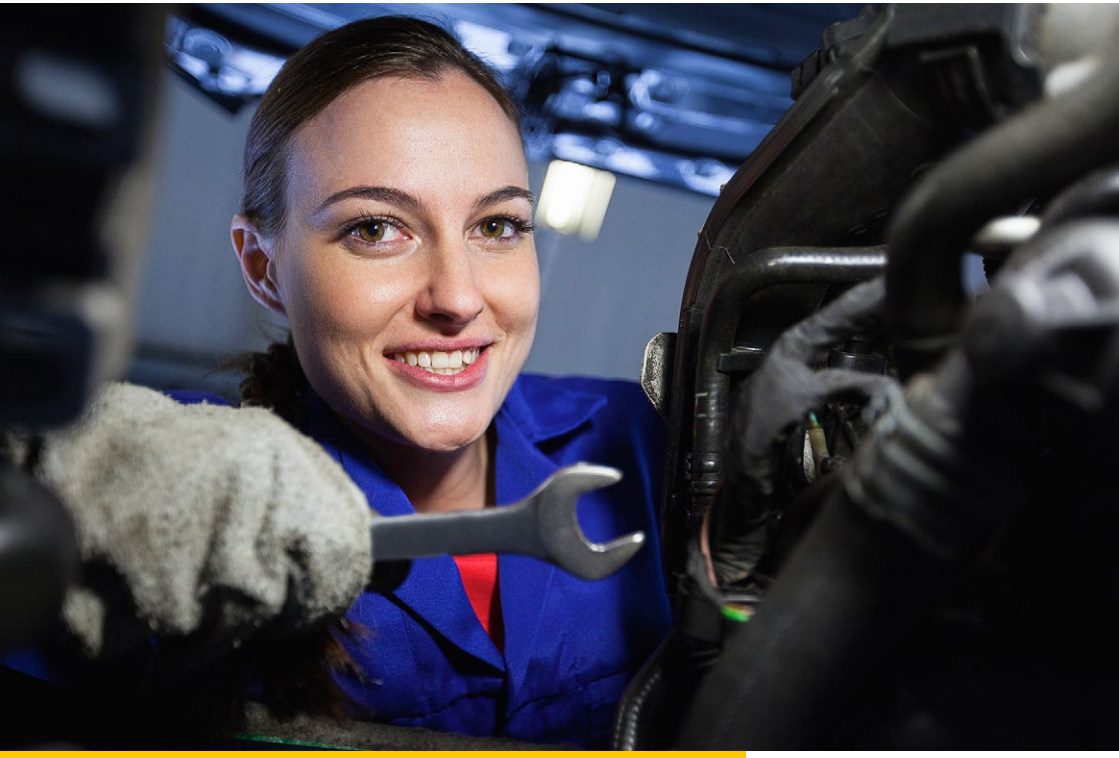

SCOLAS AUTAS
Master
Bachelor
PhD/Doctorat
Master
Bachelor
SCOLAS AUTAS
DA PEDAGOGIA
UNIVERSITADS
ETH/SPF
STGALIM TERZIAR
FURMAZIUN SUPPLEMENTARA
nala
Maturitad spezialisada
Maturitad gimnasiala
Certificat SMS
SCOLAS MEDIAS
SPEZIALISADAS
GIMNASI
SCOLAS DA FURMAZIUN GENERALA
STGALIM SECUNDAR II
ORICA

SBFI 2019

Furmaziun professiunala da basa

La furmaziun professiunala da basa suonda al temp da scola obligatoric e dura tut tenor diplom dus fin quatter onns. Ella sa cumpona da la furmaziun professiunala en ils manaschis d'emprendissadi e la furmaziun da scola en la scola professiunala.

AFP
AFQ

Questa divisiun da la furmaziun pratica en ils manaschis d'emprendissadi e da la furmaziun teoretica en las scolas professiunalas vegn numnada sistem dual. Plinavant vegnan abilitads generalas instruidas en il curs ordaifer ils manaschis. Tgi che ha absolvì cun success ina furmaziun professiunala da basa, è qualifitgà per pratitgar la professiun emprendida e per frequentar numerusas pussaivladads da furmaziun supplementara.

Attest federal professiunal AFP (furmaziun da basa da 2 onns)

La furmaziun professiunala da basa da dus onns maina giuvenils pli flaivels en fatgs da scola ma talentads en la pratica ad in attest federal professiunal (AFP) cun agen profil da professiun. Cun in AFP èsi pussaivel da ver access ad ina furmaziun professiunala da basa da 3 u 4 onns cun attestat federal da qualificaziun (AFQ).

Attestat federal da qualificaziun AFQ (furmaziun da basa da 3 u 4 onns)

Durant la furmaziun professiunala da basa da 3 u 4 onns acquistan ils giuvenils las qualificaziun che rendan abels els da pratitgar la professiun correspundenta. Questa furmaziun maina ad in attestat federal da qualificaziun (AFQ) e pussibilitescha l'access ad ina furmaziun professiunala superiura.

Maturitad professiunala MP

La maturitad professiunala pussibilitescha l'access ad in studi ad ina scola auta professiunala, sco era l'access a la passarella che lubescha dad ir ad in'universitad.

MP durant l'emprendissadi (MP 1)

La MP 1 sa drizza a giuvenils cun bunas prestaziuns en scola. Ella cumplettescha la furmaziun professiunala da basa da 3 u 4 onns cun ina furmaziun generala extendida. Emprendistas ed emprendists da la MP 1 frequentan – ultra da la scolaziun pratica – per regla dus dis per emna l'instrucziun a la scola professiunala spezialisada ed a la scola da maturitad professiunala.

La direcziun vegn per il solit determinada tras la furmaziun professiunala da basa.

Il consentiment dal manaschi d'emprendissadi ed in examen d'admissiun reussì pussibiliteschan da frequentar l'instrucziun da maturitad professiunala.

L'examen reussì è valabel dus onns (ultim termin d'annunzia: fin da favrer/entschatta da mars). Senz'examen pon era persunas che han ademplì las pretensiuns en in auter chantun, persunas che han ademplì las pretensiuns per ir en la quarta classa d'in gimnasi e persunas che han reussì en l'examen per ina scola media (Ø 4.0) entrar en la furmaziun da la MP. Quai vala per tut las direcziuns, er sche tar quellas han ils examens d'admissiun ulteriurs cuntegns.

MP suenter l'emprendissadi (MP 2)

La scolaziun da la MP 2 pon ins absolver a temp cumplain u cumplementarmain sper la lavur. Per avair access a la procedura d'admissiun per la MP 2, ston ins avair in attestat federal da qualificaziun (AFQ). Tut tenor la direcziun da la MP 2 vegn pretendì sper la nota da finiziun dal AFQ anc auters elements sco in examen d'admissiun e/u in discurs ubain in test d'abilitad.

Direcziuns

- tecnica, architectura, life sciences
- economia (tip W) e servetsch (tip D)
- sanadad e social
- decoraziun ed art
- natira, territori e nutriment

Las direcziuns da la MP «socials» e «natira, territori e nutriment» pon vegnir frequentads en il Grischun mo sco MP 2 suenter avair terminà l'emprendissadi. Il tip «servetschs» na vegn actualmain betg purschì. Uschiglio pon la direcziun ed il tip vegnir tschernids libramain en la MP 2.

Scolas da furmaziun generala

En il chantun Grischun datti quatter scolas da furmaziun generala (scolas medias): il gimnasi, la scola media commerziala, la scola media d'informatica e la scola media spezialisada. Ellas pussibiliteschan tranter auter l'access a studis a scolas autas.

Consultar online las datas d'annunzia e d'examen

Gimnasi

L'access al gimnasi succeda suenter la 6. classa primara en il gimnasi che cuzza 6 onns u suenter la 2. resp. 3. classa da la scola superiura en il gimnasi che cuzza 4 onns. La furmaziun sa cumpona ord secturs fundamentals ed ord roms specifics e cumplementars che pon vegnir elegids. La scolaziun gimnasiala maina tar ina maturitad gimnasiala che lubescha l'access a las suandantas scolas autas: universitads, ETH, scolas autas da pedagogia e scolas autas spezialisadas.

Scola media commerziala (SMC)

La SMC cumenza suenter la 3. classa da la scola superiura. La scolaziun da la SMC cumbinescha ina savida generala profunda cun ina intensiva pratica professiunala. Quella scola maina tar in attestat federal da qualificaziun (AFQ) mercantil e tar ina maturitad professiunala (MP) en direcziun economia. Ella cuzza per regla 4 onns, q.v.d. 3 onns scola a temp cumplain e lura in onn praticum.

Scola media spezialisada (SMS)

L'access a la SMS succeda suenter la 3. classa da la scola superiura. La SMS è ina scolaziun a temp cumplain che dura 3 onns, cun accents che sa refereschan als champs professiunals sanadad, pedagogia u lavur sociala. Suenter il success a l'examen final pon ins recaltgar en in ulteriur onn la maturitad spezialisada. Tut tenor champ professiunal cun in praticum (sanadad u lavur sociala) u cun in'instrucziun da scola approfundada (pedagogia). Il certificat da la scola media spezialisada (SMS) porscha ina premissa ideala per absolver studis a scolas autas spezialisadas en las spartas da la tgira, da la medischina e da la pedagogia sociala. La maturitad spezialisada pussibilitescha per regla da cumenzar in studi ad ina scola auta spezialisada en il champ spezialisà u via ina ulteriura passarella a l'universitad. La maturitad spezialisada cun la spezialisaziun pedagogia lubescha da far in studi ad ina scola auta da pedagogia.

Scola media d'informatica (SMI)

La SMI cumenza suenter la 3. classa dal stgalim superiur. La scolaziun che dura 4 onns sa cumpona da 3 onns instrucziun da scola ed 1 onn praticum professiunal. Suenter che las absolventas ed ils absolvents han terminà la scolaziun cun success survegnan ellas ed els l'attestat federal da qualificaziun (AFQ) sco informaticra u informaticher direcziun svilup d'applicaziuns e la maturitad professiunala direcziun economia.

Examen d'admissiun

Per tut ils quatter tips da scolas medias vegn manà tras in examen identic. Quel ha lieu en la 2. u la 3. classa da la scola superiura.

Purschidas transitoricas

Mintgatant na chattan ils giuvenils betg ina furmaziun professiunala da basa u ina scola adattada suenter la scola obligatorica. Per els datti diversas pussaivladads intermediaras sco purschidas transitoricas, segiurns linguistics u engaschaments sco au-pair.

Purschidas transitoricas

Cun purschidas transitoricas duain ils giuvenils che han differentas furmaziuns preliminaras vegnir preparads cun purschidas differenziadas per entrar cun success en il mund professiunal. Per cuntanscher questa finamira rinforzan, consolideschan ed amplifitgeschan las purschidas transitoricas quellas cumpetenzas dals giuvenils, che vegnan instruidas en la scola populara.

Tips da purschidas transitoricas

I dat trais differents tips da purschidas transitoricas:

- La purschida transitorica da scola intermediescha ina instrucziun teoretica e pratica che cumpiglia ina furmaziun generala sco er ina instrucziun preparatorica per la professiun.
- La purschida transitorica cumbinada porscha activitads praticas en manaschis e dat ina instrucziun teoretica e pratica en furmaziun generala.
- La purschida transitorica integrativa porscha ina instrucziun teoretica e pratica che cumpiglia ina furmaziun generala sco er ina instrucziun preparatorica per la professiun, mettend in accent spezial sin la promoziun da las cumpetenzas linguisticas e da las cumpetenzas socialas. Ella sa drizza a giuvenils che dovran sustegn per chattar ina professiun e per s'integrar en la societad.

Profils ed adressas

Onn da preparaziun professiunala
Academia Engiadina, Samedan;
www.academia-engiadina.ch

Purschida transitorica da scola/
Purschida transitorica cumbinada
Berufswahlschule Chur;
www.bws-chur.ch

Purschida transitorica da scola/
Purschida transitorica d'integraziun
Bildungszentrum Palottis, Schiers;
www.palottis.ch

Purschida transitorica da scola/
Purschida transitorica cumbinada, onn
da schanza
Formaziun Surselva, Ilanz/Glion;
www.bzs-surselva.ch

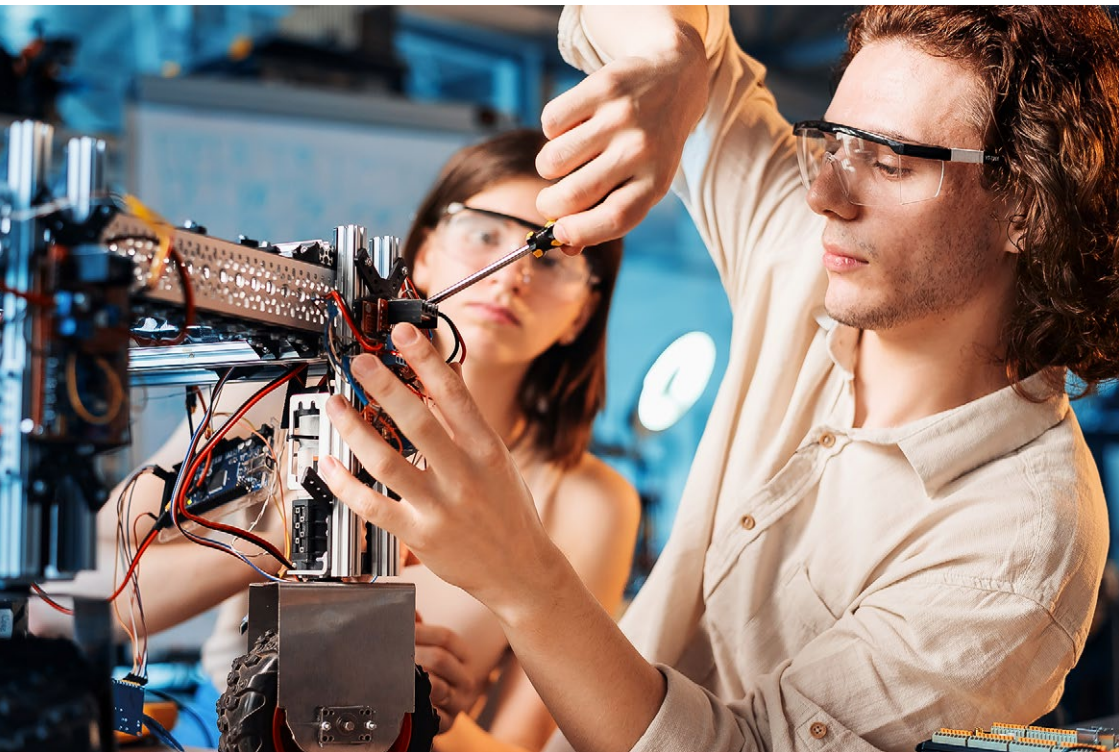
Ulteriuras purschidas:

www.berufsberatung.ch
> Lehre und Schule > Zwischenlösungen

Il fufragnadi

Entras in fufragnadi pos ti emprender d'enconuscher ina professiun, las lavurs da la glieud da professiun e lur mintgadi da lavur. Uschè pos ti sclerir, sche questa professiun plascha a tai e sche ti es adattà per quella.

Ils fufragnadi dura dad in fin plirs dis ed il manaschi d'emprendissadi al po er organisar sco part da la procedura da selecziun. La finamira èsi lura d'eruir, sche ti vas – ultra da tia qualificaziun professiunala – era a prà cun il manaschi d'emprendissadi, respectivamain sche l'ambient professiunal ta correspunda.

Ta prepara bain per il fufragnadi e t'infurmescha ordavant davart la professiun. Il manaschi spetga da tai che ti ta sajas fatschentà intensivamain cun tia professiun preferida.

→ Va en il Center d'infurmaziun professiunala (CIP) u t'infurmescha sin la pagina d'internet
www.berufsberatung.ch,
legia infurmaziuns e guarda films davart la professiun.

→ Ta procura – cun agid da la cussegliaziun professiunala u da la pagina d'internet
www.berufsberatung.ch/schnupperadressen
– adressas da manaschis d'emprendissadi per dumondas da fufragnadi per las professiuns che ti has tschernì.

Ils manaschis sin questa glista disponan d'ina permissiun da scolaziun. Ti pos dumandar directamain il manaschi, sch'el metta a disposiziun plazzas da fufragnadi per tia professiun preferida.

T'annunzia per ina plazza da fufragnadi. Va sperasvi en il manaschi u dà in telefon. Per in fufragnadi pretendan intgins manaschis in'annunzia en scrit. Dumonda il meglier simplamain, tge che vegn pretendì e quant voluminus ch'ils documents d'annunzia duain esser (per exempel cun in curs da vita cun fotografia, cun copias dals attestats dal stgalim superiur, cun ina brev da motivaziun, e.u.v.)

→ Il diari da fufragnadi survegns ti gratuitamain da la cussegliaziun da professiun. En quel pos ti documentar tut tias experientschas.

Occurrenzas d'infurmaziun

I na dat betg purschidas da fufragnadi per tut las professiuns. La visita d'occurrenzas d'infurmaziun porschan in'alternativa. Là survegns ti invista da las professiuns e dals manaschis. Occurrenzas d'infurmaziun vegnan publitgadas sin **www.berufsberatung.ch/infoveranstaltungen**.

La tschertga d'ina plazza d'emprendissadi

1. In clar maletg da la professiun
T'annunzia mo per lieus d'emprendissadi en professiuns che ti enconuschas bain e nua che ti has las premissas necessarias.

2. Adressas da lieus d'emprendissadi libers
A l'entschatta avust cumpara mintgamai la glista da plazzas d'emprendissadi libras. Tala survegns ti en il Center d'infurmaziun professiunala (CIP) ubain en l'internet sut: www.berufsberatung.ch/lena. I vala la paina dad esser attent regularmain ad inserats da plazzas en la gasetta, da dumandar suenter tar enconuschents u da guardar sin las paginas da web dad uniuns professiunalas u da manaschis.

3. Annunzia
L'annunzia è tia carta da visita. Prenda peda da scriver la brev d'annunzia ed il curs da vita. Avant da trametter, dà da leger e curreger tia annunzia ad ina persuna versada (magistra u magister, cussegliadra u cussegliader da professiun). T'annunzia il medem mument tar plirs manaschis.

4. Selecziun
Lieus d'emprendissadi pretendan savens in fufragnadi. Intgins manaschis pretendan era in test da qualificaziun.

5. Il discurs da preschentaziun
Ta prepara sin las suandantas dumondas:

- Tge sas ti sur da la professiun?
- Pertge es gest ti adattada u adattà per questa professiun?
- Pertge vuls ti ta scolar en quella professiun?
- Pertge vuls ti gest far in emprendissadi en questa firma?
- Tge sas ti da questa firma?
- Tgeninas èn tias fermezzas e tias flaivlezzas?

6. Acceptar respostas negativas
Na perda betg il curaschi. Tschertga vinavant! Savens dovri pliras annunzias per chattar ina plazza d'emprendissadi.

7. Tschertga alternativas
Ponderescha ad uras, tge professiuns, scolas, purschidas transitoricas u soluziuns intermediaras che vegnissan en dumonda per tai. La cussegliaziun da professiun po ta dar in bun sustegn.

Documents cun tips e musters chattas ti sut furmaziunprofessiunala.gr.ch

Cussegliaziun professiunala

Ti es en la tscherna da professiun?
Ti vuls savair tge vias da furmaziun e tge professiuns che van a prà cun tai?
Nus t'accumpagnain tar la tscherna da professiun.

Cuntegn da la cussegliaziun
Nossas cussegliadras e noss cussegliaders da professiun

- ta decleran, co che la tscherna da professiun vegn fatga;
- ta gidan da scuvrir tias fermezzas e tes interess;
- nizzegian en cas da basegn tests per valitar meglier tias abilitads e tes interess;
- t'infurmeschan davart professiuns e davart vias da scolaziun;
- ta sustegnan en connex cun la candidatura e tar la tschertga d'ina plazza d'emprendissadi.

En discurs persunals chattain nus ora ensemen tge vias professiunalas e da scola che van a prà cun tai.

La cussegliaziun è persunala, confidenziala ed independenta. Ella ha lieu en otg lieus en il chantun.

Purschida
Per scolaras e scolars dals stgalims superiurs e da las purschidas transitoricas

Indicaziuns dals custs
La cussegliaziun è gratuita per tut las persunas che vivan el chantun Grischun.

Annunzia
per telefon sut
+41 81 257 27 72
u online sin
furmaziunprofessiunala.gr.ch

Lieus

Chur
Grabenstrasse 1
7001 Chur
+41 81 257 27 72

Davos
Talstrasse 2C
7270 Davos Platz
+41 81 257 27 72

Ilanz/Glion
Bahnhofstrasse 31
7130 Ilanz
+41 81 257 27 72

Poschiavo
Via da Spultri 44
7742 Poschiavo
+41 81 257 27 72

Roveredo
Al Giardinètt 2
6535 Roveredo
+41 81 257 27 72

Samedan
Plazzet 16
7503 Samedan
+41 81 257 27 72

Scuol
Stradun 127
7550 Scuol
+41 81 257 27 72

Thusis
Feldstrasse 4
7430 Thusis
+41 81 257 27 72

Berufs-, Studien- und Laufbahnberatung
Cussegliaziun da professiun, da studi e da carriera
Orientamento professionale, negli studi e nella carriera

Amt für Berufsbildung
Uffizi per la furmaziun professiunala
Ufficio della formazione professionale

Grabenstrasse 1, 7001 Chur
bslb@afb.gr.ch
furmaziunprofessiunala.gr.ch

©CPSC Grischun/Uffizi per la furmaziun professiunala,
november 2026,
ediziun: 100 exemplars